

"Zamona har kuni yangilashur"

«ЗАМОНА ҲАР КУНИ ЯНГИЛАШУР»

«Янги илм ва янги фикрлик ва фунуни замонияни дарбар қилган одамларни талаб қилур».

Президентимиз шу йилнинг 20 май куни Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий боғида барпо этилган Адиблар хиёбонига ташриф буюрганида, бу ерга ҳайкаллари ўрнатилган адиблар ижодини чукур ўрганиш, уларнинг ибратли умр йўллари ҳақида китоблар ва фильмлар яратиш, янги асарлар ёзиш муҳимлигини таъкидлади.

■ Мулоҳаза

Ушбу кўркам масканда муаллим, ношир, драматург, журналист, улуғ аллома ва жамоат арбоби Махмудхўжа Беҳбудийнинг ҳам ҳайкали қад ростлаган.

Дарҳақиқат, ҳозирги кунда ушбу маърифатпарвар бобомиз меросини ўрганиш ва тарғиб қилишининг аҳамияти катта. Зоро, бутун ҳаётини эл-юрт хизматига сарфлаган бу инсоннинг ижоди ва фаолияти ҳар биримиз учун фоят ибратлидир. У Туркistonда биринчилар қатори янгича таълим методига асосланган усули жадид мактабларни ташкил этган. Ўкувчилар учун дарслик ва ўқув қўлланмалари, инсонларнинг дунёқарашини бойитадиган, уларни замонавий фикрлашга, илм-маърифатга ундуайдиган бадиий асарлар ёзган.

Давлат арбоби сифатида чор хукумати истибдодидан қолоқ ахволга тушив қолган маҳаллий аҳолининг, жумладан, ўсиб келаётган ёшларнинг ижтимоий-сиёсий, маданий-маънавий турмушини, онг-савиасини кўтариш, тараққий эттириш мақсадида жуда катта ишларни олиб борди. Европа усулидаги театр труппалари тузди, ўзбек, тоҷик тилларида газета ва журнallар чиқарди.

Зотан, ўзи таъкидлаганидек, "Туркistonда ҳам маданият эшиги манзасида бўлган макотиби ибтидоийя или интибоҳ ва ислоҳот жарчиси бўлган миллий матбуот гайратлу ёшларнинг ҳаракоти маориф парвоналари соясида вужудга келди".

Беҳбудий нафақат тараққийпарвар шахслар, балки фикрловчи ёшларни ҳам ўз орқасидан эргаштира олди. Улардан етук олимлар, саноат ва кишлоқ хўжалиги соҳаларининг замо-

ли лабораториялар билан таъминланганига, тиббиёт олийгоҳларида жарроҳлик хоналарининг борлигига ҳавас қилади, Туркistonнинг тараққиётдан нақадар орқада қолганини афсуслар билан ёзади. Ўлканинг маориф тизимини ислоҳ этиш, ёшларни миллий мустақиллик манфаатларини ҳимоя қила оладиган шахслар этиб тарбиялаш иқтисодий ва сиёсий қарамликдан чиқишининг асосий омили, деб билади.

Улуғ аллома матбуотга, ижтимоий-маданий ҳамда хайрия жамиятларига, театр гуруҳларига элни фафлат уйқусидан уйғотувчи, ёшларни келажакка чорловчи буюк кучлар, маданият ва маърифатча чорловчи кудратли восита, ҳақиқат қўзгуси деб қараган. У ўз мақолаларида жамият ишларига халқнинг, асосан, ёшларнинг меҳрини уйғотиб, унинг тараққиётига халақит берган иллатларни, зарарли урфодатларни рўйирост очиб ташлади.

Асарларида болани яхши фазилатларга эга ёки ёмон феъл-атворли қилиб камолгага етказиш кўп жиҳатдан оила тарбиясига боғлиқлигини таъкидлайди. Одобсиз ва ўқимаган болалар нафақат ота-она, балки жамият учун ҳам зарарли эканлигини юксак маҳорат билан кўрсатиб берди. "Илм ва тарбиясиз болаларни(нг) оқибати шулдир. Бизларни хонавайрон, бачагирён ва беватан ва банди қилғон тарбиясизлик ва жаҳолаттур: беватанлик, дарбадарлик, асорат, факру зарурат ва хорликлар ҳаммаси илмсизлик ва бетарбияликнинг меваси ва натижасидур. Дунёга тараққий қилган халқ илм воситаси ила тараққий қилади. Асир ва забун бўлганларида беилмлиқдан. Модомики, биз-